

Skjal sótt af '00000000000' dags: 23.10 2026

Stefnumörkun Sambandsins 2026-2030

Drög fyrir Landsþing haldið á Akureyri 23.-25. september 2026

Framtíðarsýn fyrir sveitarstjórnarstigið

(Til umræðu á landsþingi)

Skjal sótt af '000000000000' dags: 23.10 2026

1. Hlutverk Sambandsins

Samband íslenskra sveitarfélaga vinnur að eflingu íslenskra sveitarfélaga og að hvers konar hagsmunamálum þeirra. Sambandið hefur það lögbundna hlutverk að vera málsvári allra sveitarfélaga í samskiptum við ríkið og gæta hagsmuna þeirra í hvívetna.

Samkvæmt samþykktum Sambands íslenskra sveitarfélaga er hlutverk þess eftirfarandi:

- Að vera sameiginlegur málsvári sveitarfélaganna í landinu og vinna að sameiginlegum hagsmunamálum þeirra og samstarfi.
- Að þjóna sveitarfélögum á sviði vinnumarkaðsmála, annast kjarasamningsgerð og hafa fyrirsvar í kjaramálum fyrir þau sveitarfélög sem veita umboð sitt til þess, hafa frumkvæði að rannsóknum og sinna upplýsingagjöf, eftir því sem við á.
- Að vera fulltrúi íslenskra sveitarfélaga gagnvart ríkisvaldinu og öðrum innlendum aðilum, eftir því sem við á.
- Að vera fulltrúi íslenskra sveitarfélaga gagnvart erlendum samtökum um sveitarstjórnarmál, alþjóðastofnunum og öðrum þeim aðilum erlendis, er láta sig sveitarstjórnarmálefni skipta.
- Að vinna að almennri fræðslu um sveitarstjórnarmál með ráðstefnu-, námskeiða- og fundahaldi og útgáfu- og upplýsingastarfsemi fyrir sveitarstjórnarmenn og starfsmenn sveitarfélaga.

Auk framangreinds leggur landsþing áherslu á að Sambandið sinni eftirfarandi hlutverkum árin 2026-2030:

- Eigi víðtækt samráð við kjörna fulltrúa og framkvæmdastjóra sveitarfélaga þegar um veigamikil mál er að ræða.
- Auki gagnaöflun og greiningar, birti upplýsingar með aðgengilegum hætti fyrir sveitarfélög og noti gagnamiðaða nálgun við alla hagsmunagæslu.
- Haldi úti virkri upplýsingamiðlun til almennings og taki þátt í opinberri umræðu um málefni sem tengjast verkefnum sveitarfélaga.
- Vinni að eflingu grunnþjónustu sveitarfélaga með stafrænum hætti og auknu samstarfi þeirra þar að lútandi.
- Styðja sveitarfélagastigið eins og kostur er við innleiðingu nýrra laga og reglna í samvinnu við ríkið.
- Styðji við Samtök orkusveitarfélaga, Samtök sjávarútvegssveitarfélaga, Hafnasamband Íslands og Samtök sveitarfélaga á köldum svæðum eins og kostur er og vinni með þeim að sameiginlegum framfaramálum.
- Vakti breytingar á Evrópulöggjöf sem kemur til með að hafa áhrif á Íslandi og fái sérstakt framlag úr Jöfnunarsjóði til að sinna því hlutverki.
- Sinni skyldum sínum samkvæmt samþykktum sjóðasóknarsamningum ESB.

---

2. Leiðarljós í starfsemi Sambandsins

Við hagsmunagæslu f.h. sveitarfélaganna skal Sambandið ávallt hafa eftirfarandi leiðarljós í forgrunni:

- Sjálfstjórn sveitarfélaga skal viðurkennd og tryggð í landslögum og stjórnarskrá í samræmi við sáttmála Evrópuráðsins um sjálfstjórn sveitarfélaga.
- Öflugt sveitarstjórnarstig er ein meginstoð velferðar íbúa landsins.
- Sveitarstjórnarstigið á að vera hornsteinn lýðræðis og mannréttinda.
- Sveitarfélög séu samfélög án aðgreiningar.
- Skipulagsvaldið er einn af hornsteinum sjálfstjórnarréttar sveitarfélaganna sem skal virða og ná til alls lands, sem og haf- og strandsvæða.
- Sveitarfélögum skulu tryggðir fullnægjandi tekjustofnar í samræmi við þau verkefni sem þau sinna.
- Jöfnunarkerfið geri öllum sveitarfélögum kleift að sinna lögboðnum verkefnum með sambærilegum hætti.
- Verka- og ábyrgðarskipting í opinberri stjórnsýslu skal vera skýr og miðast við að sveitarfélögin annist nærþjónustu miðað við staðbundnar aðstæður og þarfir.
- Við setningu laga og reglugerða um verkefni sveitarfélaga skal leitast við að svigrúm einstakra sveitarfélaga verði eins mikið og kostur er til staðbundinnar aðlögunar við framkvæmd þeirra.

---

3. Áherslur Sambandsins 2026-2030

3.1. GAGNAÖFLUN

Unnið verði áfram að söfnun og uppbyggingu gagnagrunns Sambandsins sem inniheldur upplýsingar um rekstur, launagreiðslur og mannauð sveitarfélaga. Áreiðanleg og samræmd gögn eru grundvöllur fyrir gagnadrifna ákvörðunartöku, stefnumótun og hagsmunagæslu. Þá verður lögð rík áhersla á skýra og aðgengilega framsetningu gagna svo sveitarfélög geti nýtt þau við greiningu og ákvarðanatöku.

Til að ná fyrrgreindum markmiðum skal Sambandi vinna að eftirfarandi verkefnum á gildistíma stefnunnar:

- Safna gögnum er tengjast verkefnum sveitarfélaga og tryggja samræmi þeirra.
- Vinna áfram að uppbyggingu á gagnagrunni með gögnum er varða starfsemi sveitarfélaga.
- Vinna að því að auka gagnsæi og aðgengi að lykiltölum fyrir sveitarfélög og ríki.
- Vinna að því að sveitarfélög geti skilað gögnum til Sambandsins rafrænt með skilvirkum, reglulegum og hagkvæmum hætti.

3.2. FJÁRMÁL SVEITARFÉLAGA

Sambandið leggur áherslu á að tryggja fjárhagslega sjálfbærni og sjálfstæði sveitarfélaga. Forsendur þess eru styrkir tekjustofnar sem standa undir þjónustu við íbúa, hagkvæm nýting fjármuna og vandað samráð milli stjórnsýslustiga um ábyrgða- og tekjuskiptingu. Áhersla er jafnframt lögð á ítarlegt kostnaðarmat á öllum hugmyndum um breytingar á verkefnum sveitarfélaga í samræmi við skýr ákvæði laga þar um.

Þá munu vönduð vinnubrögð og markvisst samráð við undirbúning samkomulags um opinber fjármál stuðla að skýrari og stöðugri umgjörð um fjárhagsforsendur sveitarfélaga.

Til að ná fyrrgreindu markmiði skal Sambandið vinna að eftirfarandi verkefnum á gildistíma stefnunnar:

- Beita sér fyrir að sveitarfélög fái heimild til endurgreiðslu virðisaukaskatts af innviðaframkvæmdum svo þau geti uppfyllt kröfur um aukið lóðaframboð og hraðari húsnæðisuppbyggingu.
- Þróa leiðir til að sveitarfélög njóti hagkvæmari fjármögnunarkjara til samræmis við ríkið.
- Beita sér fyrir að sveitarfélög verði undanskilin fjármagnstekjuskatti af tekjum vegna lánveitinga til eigin fyrirtækja sem sinna lögbundnu hlutverki sveitarfélagsins.
- Taka upp samtal við ríkið um það hvernig tryggja megi að einstaklingar sem eingöngu hafa fjármagnstekjur greiði útsvar til nærsamfélagsins til jafns við aðra sem fá greiddar atvinnutekjur.
- Vinna reglulega greiningar á því hvernig tekjustofnar sem fylgt hafa yfirtöku verkefna, duga fyrir kostnaði vegna þjónustunnar s.s. vegna yfirfærslu grunnskóla eða þjónustu við fatlað fólk.
- Taka upp samtal við ríkið um að einfalda og bæta fyrirkomulag greiðsluflæðis frá ríki til sveitarfélaga og auka fyrirsjáanleika í tekjuinnstreymi til að styðja við áætlanagerð.
- Beita sér fyrir að auknum heimildum og sveigjanleika sveitarfélaga til að nýta fasteignagjöld og -skatta sem stjórnþæki.
- Beita sér fyrir að nærsamfélög fái sanngjarnt endurgjald fyrir nýtingu náttúruauðlinda í þeirra nágrenni.
- Styðja við sveitarfélög í að nýta sér tækifæri til sjóðasóknar.

3.3. MENNTUN

Sambandið leggur áherslu á að sveitarfélög hafi svigrúm og fái stuðning stjórnvalda og stofnana þeirra til að efla gæði menntunar, forvarna og frístundastarfs í samræmi við staðbundnar aðstæður. Lögð er áhersla á jafnt aðgengi barna að menntun og annarri lykilþjónustu um allt land og áfram verður stutt við innleiðingu farsældar barna og menntastefnu.

Til að ná fyrrgreindu markmiði skal Sambandið vinna að eftirfarandi verkefnum á gildistíma stefnunnar:

- Vinna greiningu á ábyrgð og hlutverki sveitarstjórna annars vegar og hlutverki og ábyrgð ríkisins hins vegar í menntamálum. Á grundvelli greiningarinnar verði tekið upp samtal við sveitarfélög um sameiginlega sýn, stefnu og aðgerðir í menntamálum og lagðar fram tillögur að laga- og reglugerðarbreytingum með það að markmiði að styðja við sveitarfélög í að efla gæði menntunar.
- Taka upp samtal við ríkið um breytingar á lögum og reglugerðum til að skapa aukið svigrúm fyrir sveitarfélög að brúa umönnunarbilið milli fæðingarorlofs og leikskóla.
- Vinna tillögur að því hvernig hægt sé að skerpa á hlutverka- og ábyrgðarskiptingu skóla, skólaþjónustu, velferðarþjónustu, barnaverndar og heilbrigðiskerfis til að stuðla að samþættri þjónustu í þágu farsældar barna og betra starfsumhverfi fyrir kennara.
- Aðstoða sveitarfélög við breytt skipulag í skólastarfi, verði fagleg og rekstrarstýrandi ákvæði felld út úr kjarasamningum eins og lagt hefur verið upp með í virðismatsvegferð kennara.
- Taka upp samtal við ríkið um hvernig hægt sé að auka aðgengi að fjölbreyttum og gjaldfrjálsum náms- og kennslugögnum ásamt kennsluleiðbeiningum.
- Taka upp samtal við ríkið um að auka stuðning til kennara og stjórnenda skóla til að mæta þörfum barna og ungmenna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn á öllum skólastigum.
- Vinna að því að skapa betri og markvissari umgjörð um starfsþróun kennara og skólastjórna sem stuðlar að bættu starfsumhverfi kennara og auknum gæðum náms og kennslu.
- Taka upp samtal við ríkið um að komið verði á skýrum lagaramma um rekstur tónlistarskóla þar sem kveðið verði á um fjárhagslega og faglega ábyrgðaskiptingu ríkis og sveitarfélaga.

3.4. VELFERÐARMÁL

Áhersla er lögð á samþættingu þjónustukerfa og skýra lagaumgjörð og ábyrgðaskiptingu milli ríkis og sveitarfélaga í því skyni að stuðla að velferð íbúa með bættri og aðgengilegri þjónustu um allt land.

Til að ná fyrrgreindum markmiðum skal Sambandið vinna að eftirfarandi verkefnum á gildistíma stefnunnar:

- Taka upp samtal við ríkið um heildarendurskoðun á lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991.
- Taka upp samtal við ríkið um heildarendurskoðun á lögum um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir nr. 38/2018.
- Beita sér fyrir að samræmt grunnmat skv. félagsþjónustulögum verði lögfest.
- Beita sér fyrir að samræmd skráning á allri lögbundinni félagsþjónustu verði lögfest.
- Beita sér fyrir að SIS-mat verði lögfest þar sem það er grundvöllur þess að sveitarfélög fái úthlutað úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga.
- Vinna að því að samræma skilgreiningu á þjónustu og búsetuúrræðum fyrir fatlað fólk út frá SIS-mati.
- Beita sér fyrir endurskoðun NPA reglugerðar með áherslu á að NPA samningar nýtist notendum sem eru í námi, atvinnu og virkir í félagslegri þátttöku.
- Beita sér fyrir að reglugerð um húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk verði breytt í samræmi við tillögur starfshóps undir forystu félags- og húsnæðismálaráðuneytisins.
- Vinna að því að skýra verkaskiptingu í þjónustu við fatlað fólk sem þarf umfangsmikla þjónustu frá félags- og heilbrigðiskerfinu.
- Vinna að aukinni nýtingu velferðartækni til að gera sem flestum mögulegt að búa sjálfstætt og taka upp samtal við ríkið um að fækka hindrunum vegna slíkra lausna.
- Vinna að áframhaldandi innleiðingu á verkefninu *Gott að eldast* þar sem markmið er að efla samþætta þjónustu, heilsueflingu og fræðslu við starfsfólk. Beita sér fyrir að festa í sessi stuðning ríkisins við sveitarfélög eftir að flóttafólk hefur fengið samþykka vernd og móta stefnu til framtíðar.
- Kortleggja þann hóp einstaklinga sem er í umfangsmikilli og kostnaðarsamri 3. stigs þjónustu á vegum sveitarfélaga sem getur falið í sér sambærilega þjónustu og ráðstafanir og við þá sem falla undir löggjöf um öryggisráðstafanir. Að lokinni kortlagningu hefji ríki og sveitarfélög viðræður um úrræði fyrir þennan hóp.
- Vakta samkomulag ríkis og sveitarfélaga um börn með fjölþættar stuðningsþarfir með það að markmiði og tryggja að ríkið taki ábyrgð á fjármögnun og framkvæmd þjónustu að fullu fyrir þennan hóp.

3.5 LOFTLAGSMÁL

Sambandið beitir sér fyrir því að sveitarfélögin verði leiðandi þátttakendur í umræðu og aðgerðum á sviði loftslagsmála. Sambandið mun veita fræðslu og annars konar stuðning til að auka getu sveitarfélaga til að móta öflugar loftslagsstefnur og hrinda loftslagsaðgerðum í framkvæmd með rekstrarlegan ávinning og skipulagsvald sveitarfélaga að leiðarljósi.

Til að ná fyrrgreindum markmiðum skal Sambandið vinna að eftirfarandi verk-efnum á gildistíma stefnunnar:

- Bjóða upp á vinnustofur um gerð loftslagsstefnu sveitarfélaga um allt land, t.d. í samstarfi við landshlutasamtök.
- Kortleggja með miðlægum hætti losun gróðurhúsalofttegunda eftir sveitarfélögum þar sem greint er á milli losunar vegna reksturs sveitarfélaga, samfélagslosunar og losunar vegna landnotkunar.
- Bjóða upp á vinnustofur um aðlögun að loftslagsbreytingum í samstarfi við hagaðila með áherslu á áhættuskimun, viðkvæmnimat og mótun aðlögunaraðgerða.
- Vinna með samstarfsaðilum að áframhaldandi viðhaldi og útvikkun *Verkfærakistu loftslagsvænni sveitarfélaga* til að efla þennan miðlæga loftslagsvef sveitarfélaga enn frekar.
- Safna með skipulegum og reglubundnum hætti reynslusögum sveitarfélaga af loftslagsaðgerðum og miðla þeim til annarra sveitarfélaga til að þau geti dregið lærdóm af reynslu hvors annars.
- Auka aðgengi að fræðslu og hagnýtu efni um loftslagsmál s.s. leiðbeiningum um loftslagsvænt skipulag og aðlögun að loftslagsbreytingum.
- Framkvæma reglulegar kannanir á sveitarstjórnarstiginu til að meta árangur, bolmagn og þarfir sveitarfélaga á sviði loftslagsmála.

3.6 ÚRGANGSSTJÓRNUN SVEITARFÉLAGA

Sambandið beitir sér fyrir því að sveitarfélög nái markmiðum sínum í úrgangsmálum þar sem hagkvæmni, skilvirkni og nýsköpun verði í fyrirrúmi. Sambandið styðji sveitarfélög við að innleiða hringrásarhagkerfi þar sem lögð verður áhersla á endurnotkun, endurvinnslu og minni úrgangsmyndun. Þá verður yfirsýn sveitarfélaga yfir kostnaðar- og tekjumyndun í málaflokknum aukin til að tryggja frekara gegnsæi.

Til að ná fyrrgreindum markmiðum skal Sambandið vinna að eftirfarandi verkefnum á gildistíma stefnunnar:

- Vinna að vöktun og greiningum á stöðu sveitarfélaga í úrgangsmálum, s.s. hvað varðar kostnað og tekjur, stöðu á framfylgni laga- og reglugerða, innviðauppbýggingu o.fl.
- Vinna að því að úrvinnslugjald verði útfært sem efnahagslegur hvati sem samræmist markmiðum hringrásarhagkerfisins. Áhersla verði lögð á að úrvinnslugjald standi undir nauðsynlegum kostnaði við sérsöfnun og aðra meðhöndlun úrgangs svo það stuðli að lækkun kostnaðar fyrir sveitarfélög og íbúa.
- Styðja við sveitarfélög í undirbúningi við innleiðingu banns við urðun lífræns úrgangs.
- Vinna með undirbúningsfélagi fyrirhugaðrar orkubrennslu að því að staðsetning, kostnaður, fyrirkomulag og söfnunarkerfi þjóni hagsmunum allra sveitarfélaga í landinu.
- Vinna að því í samvinnu við ríkið að kanna samlegðaráhrif við söfnunarkerfi fyrir orkubrennslu og dýraleifar.
- Vinna að verkefnum til að efla yfirsýn sveitarfélaga í málaflokknum t.a.m. með söfnun gagna í mælaborð Sambandsins og styðji við bætta úrgangstölfræði sveitarfélaga svo þau geti tekið gagnadrifnar ákvarðanir.
- Taka þátt í stöðugreiningu á svæðisáætlunum og styðji sveitarfélög við gerð þeirra.
- Bjóða upp á vinnustofur eða námskeið í tengslum við úrgangsmál í landshlutunum.
- Safna með skipulegum og reglubundnum hætti reynslusögum sveitarfélaga á sviði úrgangsmála og miðla þeim til annarra sveitarfélaga til að þau geti dregið lærdóm af reynslu hvors annars.

3.7. NÁTTÚRUVERND, LÍFFRÆÐILEG FJÖLBREYTNÍ OG VATNAMÁL

Sambandið mun leggja áherslu á að styðja sveitarfélög við að mæta auknum kröfum um vernd líffræðilegrar fjölbreytni og endurheimt vistkerfa. Hlutverk sveitarfélaga í málaflokknum þarf að vera skýrt, nýjum kröfum þarf að fylgja fullnægjandi fjármagn og sveitarfélögum tryggð verkfæri og aðgangur að sérfræðipækkingu til að geta samþætt málefni náttúruverndar inn í skipulagsmál á skilvirkan hátt. Sambandið styðji við sveitarfélög í verkefnum þeirra í vatnamálum og við hlutverk þeirra við mótun og framkvæmd vatnaáætlunar Íslands. Gætt verði hagsmuna sveitarfélaga við öll áform um nýja þjóðgarða og friðlýst svæði eða stækkun þeirra verði undirbúin í góðri sátt við hlutaðeigandi sveitarfélög.

Til að ná fyrrgreindu markmiði skal Sambandið vinna að eftirfarandi verkefnum á gildistíma stefnunnar:

- Vinna að því að aðgerðaráætlun um líffræðilegra fjölbreytni verði samþættanleg núverandi skipulagsferlum með einföldum og raunhæfum aðgerðum sem taka mið af ólíkri stærð og getu sveitarfélaga. Skipulagsferli verði ekki gerð flóknari eða seinvirkari.
- Gæta hagsmuna sveitarfélaga við endurskoðun á skipulagi náttúrustofa og með það að markmiði að þær veiti sveitarfélögum sérfræðiráðgjöf við stefnumótun um landnotkun og gerð skipulagsáætlana.
- Koma á fót miðlægum gagna- og leiðbeiningabanka um vatnamál sem veitir sveitarfélögum aðgengilegar og áreiðanlegar upplýsingar, fræðslu og leiðbeiningar tengdar stjórnun vatnamála.
- Safna og miðla þekkingu og afurðum tilraunaverkefna sveitarfélaga í vatnamálum og tryggja að önnur svo sveitarfélög geti notið ávinnings af nýrri þekkingu og hagnýtum lausnum.

3.8. SKIPULAGS-, INNVIÐA- OG HÚSNÆÐISMÁL

Sambandið styður heildstæða nálgun í húsnæðis-, skipulags- og innviðamálum þar sem ábyrgð, verkaskipting og fjármögnun er útfærð með skýrum hætti. Sambandið beiti sér fyrir því að við fyrirhugaða einföldun á regluverki, ferlum og stjórnarsýslu í byggingar- og skipulagsmálum verði skilvirkni og hagsmunir sveitarfélaga hafðir í öndvegi og ekki dregið úr gæðum þjónustu. Staðbundið skipulagsvald er grundvallarþáttur í starfsemi og sjálfstjórn sveitarfélaga. Við gerð lands- skipulagsstefnu og endurskoðun skipulagslaga og reglna verður því að tryggja formlega aðkomu sveitarfélaga og vernda staðbundið skipulagsvald þeirra.

Til að ná fyrrgreindu markmiði skal Sambandið vinna að eftirfarandi verkefnum á gildistíma stefnunnar:

- Eiga í virku samráði við ráðuneyti um fyrirhugaða heildarendurskoðun á skipulags- og byggingarlöggjöf með áherslu á einföldun byggingar-reglugerðar, styttingu ferla og samþættingu sem skili sér í lægri byggingarkostnaði.
- Beita sér fyrir því að unnið verði að samræmdu verklagi vegna öryggisforsendna í skipulagsgerð (t.d. vegna náttúruvár og vatnsverndar), þannig að svigrúm sveitarfélaga til landnýtingar sé skýrt.
- Beita sér fyrir að við endurskoðun laga og reglugerða á sviði fráveitu og hitaveitu tryggi breytt regluverk sem best traustan rekstur þessara innviða með fullnægjandi fjármögnunarmöguleikum og skýru regluverki þar sem kröfur til þessara innviða taka eðlilegt mið af aðstæðum hér á landi.
- Efla samstarf við HMS um greiningu húsnæðisparfar.
- Vinna að fullri stafvæðingu skipulags- og byggingaferla og beita sér fyrir að sveitarfélög hafi aðgang að áreiðanlegum og tímanlegum gögnum um byggingarframkvæmdir.
- Vinna að því að húsnæðisstuðningskerfi verði sameinuð í eitt samræmt kerfi þar sem greiðslur taki mið af raunverulegri búsetu og aðstæðum með sem einföldustum hætti.
- Beita sér fyrir breytingu á lögum um lögheimili og aðsetur þannig að skipulag sveitarfélaga ráði lögheimilisskráningu og þjónustuskyldu.

3.9. BYGGÐAMÁL, SAMGÖNGUR, FJARSKIPTI, ORKA

Áhersla verður á að þróa áfram samstarf ríkis og sveitarfélaga í byggðamálum í góðu samstarfi við landshlutasamtök. Lykilatriði til að skapa sem jöfnust búsetuskilyrði um allt land er uppbygging og viðhald fjarskipta-, samgöngu- og raforkuinnviða og stafrænnar opinberrar þjónustu. Áhersla verði lögð á að innviðir um allt land uppfylli kröfur um öryggi, rekstrarþol og aðgengi m.a. svo að neyðarþjónusta og almannavarnir geti starfað órofið um allt land. Þá er mikilvægt að til staðar sé viðtækt námsframboð um allt land sem og aðgangur að fjölbreyttum störfum.

Til að ná fyrrgreindu markmiði skal Sambandið vinna að eftirfarandi verkefnum á gildistíma stefnunnar:

- Vinna að því að fjármagn til sóknaráætlana landshlutanna og atvinnuráðgjafar verði aukið. Fleiri ráðuneyti og aðrir aðilar komi að fjármögnun og umsluskostnaði.
- Taka upp samtal við Vegagerðina um úrbætur á samstarfi stofnunarinnar og sveitarfélaga með það að markmiði að við forgangsroðun samgönguframkvæmda verði tekið mið af áherslum heimafólks.
- Safna upplýsingum um framkvæmd og stöðu vetrarþjónustu um allt land með það að markmiði að miðla upplýsingum á milli sveitarfélaga, greina mögulegar aðgerðir til úrbóta og taka upp samtal við Vegagerðina um hvar og hvernig megi efla vetrarþjónustu.
- Taka upp samtal við ríkið um þróun almenningssamgangna þar sem lögð er áhersla á aðgerðir til að bæta þjónustu um allt land á hagkvæman hátt í heildstæðu kerfi á lofti, landi og sjó. Þá verði skoðaðir möguleikar á samnýtingu almenningssamgangna t.d. við skólaakstur og akstursþjónustu fyrir fatlaða og aldraða. Jafnframt verði lögð áhersla á að ríkið beri áfram ábyrgð á almenningssamgöngum milli byggðakjarna þannig að sameiningar sveitarfélaga leiði ekki til þess að kostnaður eða ábyrgð á slíkum samgöngum flytjist frá ríki til sveitarfélaga.
- Vinna greiningu á raunverulegum ferðakostnaði eftir búsetu þegar um er að ræða ferðir vegna opinberrar þjónustu og setja fram tillögur að aðgerðum til að jafna ferðakostnað óháð búsetu. M.a. verði lögð áhersla á að áfram verði stutt við endurgreiðslukerfi í innanlandsflugi.
- Taka upp samtal við m.a. Fjarskiptastofu og Byggðastofnun um kortlagningu fjarskiptastöðu sveitarfélaga með það að markmiði að til verði heildstætt yfirlit yfir gæði, eyður, rekstraröryggi og rofþol fjarskipta í hverju sveitarfélagi. Á grundvelli kortlagningarinnar verði til úrbótaáætlun með það að markmiði að öll sveitarfélög landsins búi við fullnægjandi fjarskiptainnviði.
- Taka upp samtal við viðeigandi ráðuneyti og stofnanir ríkisins um heildstæða greiningu á raforkuþörf og afhendingaröryggi til sveitarfélaga. Á grundvelli greiningarinnar verði til úrbótaáætlun með það að markmiði að hvert og eitt sveitarfélag geti fengið þá orku sem þarf til að tryggja grunnþjónustu, fjölga íbúum og byggja upp atvinnulíf.

- Beita sér fyrir því að jafna kostnað heimila og fyrirtækja vegna raforku og húshitunar óháð búsetu og fylgja eftir að aðgerðir stjórnvalda til jöfnunar raforkukostnaðar skili raunverulegum og mælanlegum ávinningi til íbúa. Jafnframt verði uppbyggingu þriggja fasa rafmagns og annarra nauðsynlegra raforkuinnviða hraðað til að styðja við atvinnuuppbyggingu, nýsköpun og jafna samkeppnisstöðu byggða um land allt.

3.10. ALMANNA- OG BRUNAVARNIR OG BRÁÐAÞJÓNUSTA

Sambandið vinnur að því að styðja sveitarfélög við eflingu áfallapols og innleiðingu og framkvæmd laga og stefnu um almannavarnir með samræmdri leiðsögn, upplýsingagjöf og miðlun þekkingar. Sambandið gæti sameiginlegra hagsmuna sveitarfélaga í almannavörnum og tryggir virkt og skipulagt samráð við stjórnvöld.

Til að ná fyrrgreindu markmiði skal Sambandið vinna að eftirfarandi verkefnum á gildistíma stefnunnar:

- Vinna með almannavarnardeild ríkislögreglustjóra að uppfærslu á áhættuskoðun almannavarna.
- Vinna að kortlagningu áfallapols sveitarfélaga og gerð áhættumats í samvinnu við stjórnvöld.
- Aðstoða sveitarfélög við að efla hlutverk félagsþjónustunnar í viðbrögðum við almannavarnarástandi.
- Beita sér fyrir að lagaumhverfi um bætur og uppbyggingu vegna náttúruvár verði tekið til heildstæðrar endurskoðunar. Gera þarf sérstaka greiningu á þörf fyrir aukna tryggingavernd vegna loftlagsbreytinga.
- Beita sér fyrir að lagaumhverfi og skipulag brunavarnarmála verði tekið til heildstæðar endurskoðunar með það að markmiði að tryggja sveitarfélögum fullnægjandi bjargir.
- Beita sér fyrir að mótuð verði stefna um skipulag bráðaþjónustu á grundvelli greininga á þjónustubörf. Markmiðið verði að tryggja öryggi íbúa um allt land. Hlutverk slökkviliða við bráðaþjónustu verði sérstaklega skilgreint.
- Taka upp samtal við ríkið um að til verði heildstæð lög og að unnin verði sameiginleg landsáætlun um endurreisn samfélaga eftir hamfarir þar sem tekið verði m.a. á hlutverki og ábyrgð aðila, fjármögnun og kostnaðarskiptingu og mismunandi þjónustubáttum. Slík áætlun myndi styrkja viðnámsþrótt samfélaga og tryggja að almannavarnir vinni að vernd og endurreisn samfélagsins í heild.

3.11. NÝSKÖPUN OG STAFRÆN ÞRÓUN

Sambandið styður sveitarfélög í aukinni samvinnu í stafrænum málum. Sambandið mun beita sér fyrir aukinni hagkvæmni í þjónustu sveitarfélaga sem fæst með skynsamri nýtingu opinberra fjármuna, aukinni samvinnu sveitarfélaga og stofnana og eflingu upplýsingatækni. Sambandið mun beita sér fyrir því að sveitarfélögin verði leiðandi í innleiðingu á stefnu um opinbera þjónustu.

Til að ná fyrrgreindum markmiðum skal Sambandið vinna að eftirfarandi verkefnum á gildistíma stefnunnar:

- Formgera samstarf sveitarfélaga og gera þeim kleift að vinna saman að rekstri og þróun upplýsingatækniinnviða með skilvirkum hætti.
- Styðja sveitarfélög í að raungera stefnu um opinbera þjónustu með því að þróa sameiginlegar umsóknir og færa þjónustu við íbúa á einn stað (Ísland.is).
- Vinna að því með sveitarfélögum að gögn í þeirra eigu geti flætt milli þeirra og stofnana ríkisins með kerfislegum og öruggum hætti í gagnasamskiptum.
- Vinna að því að sveitarfélög geti birt íbúum upplýsingar úr eigin kerfum á „Mínum síðum“ og í smáforriti Ísland.is.
- Vinna að því að sveitarfélög hafi aðgang að helstu grunnskrám ríkisins til notkunar í eigin kerfum og ferlum með hagkvæmum hætti.
- Styðja sveitarfélög við að viðhalda virkri stjórn á eigin net- og upplýsingaöryggi.
- Styðja við sveitarfélög í notkun á gervigreind og sjálfvirkni til hagsbóta fyrir íbúa og starfsemi sveitarfélaga.
- Styðja sveitarfélög við innleiðingu starfrænna lausna á vegum ríkisins í málaflokkum þeirra eftir því sem kostur er.
- Vinna með sveitarfélögum að því að innkaup og þróun hugbúnaðar byggji á sameiginlegum kröfum og stöðluðum gögnum.
- Styðja sveitarfélög í að rækja skyldur sínar varðandi skjalavörslu og varðveislu skjalasafna með skilvirkum og stafrænum hætti.

3.12. VINNUMARKAÐSMÁL

Sambandið leggur áherslu á að hafa fyrirsvaer í kjaramálum fyrir öll sveitarfélög landsins. Sambandið er málsvari sveitarfélaga á vinnumarkaði, gerir kjarasamninga, kjararannsóknir og veitir sveitarfélögum faglega ráðgjöf og stuðning í málaflokknum. Sambandið leggur áherslu á að efla enn frekar liðsheild sveitarfélaga á sviði vinnumarkaðsmála m.a. með aukinni upplýsingagjöf og samráði. Jafnframt sé mikilvægt að þetta enn betur samstöðu sveitarfélaga þegar kemur að gerð kjarasamninga, þannig að það umboð sem stjórn Sambandsins felur Samninganefnd sveitarfélaga sé virt að fullu.

Til að ná fyrrgreindu markmiði skal Sambandið vinna að eftirfarandi verkefnum á gildistíma stefnunnar:

- Vinna áfram að samræmingu ákvæða kjarasamninga sveitarfélaga. Sérstök áhersla verður lögð á að ákvæði þeirra styðji við skilvirka starfsemi rekstrareininga sveitarfélaga en séu hvorki ákvarðandi um fyrirkomulag starfsemi stofnana né skipulag starfa innan þeirra.
- Greina og miðla í meira mæli hagnýtum upplýsingum um þróun launakostnaðar sveitarfélaga.
- Vinna að áframhaldandi uppbyggingu mannauðstorgs sveitarfélaga.
- Vinna að samningi um aðild ríkisins að Jafnlaunastofu þannig að stofan þjóni opinberum vinnumarkaði á sviði starfs- og virðismats.
- Vinna að því að Jafnlaunastofa þrói áfram starfs- og virðismatskerfi sveitarfélaga með samstarfsaðilum og vinni að næstu útgáfu starfsmatskerfis sveitarfélaga samhliða vinnu við smíði virðismatskerfis fyrir störf kennara.
- Vinna áfram að innleiðingu á virðismatsvegferð opinberra vinnuveitenda og Kennarasambands Íslands s.s. með gerð virðismatskerfis og heildar-endurskoðun á kjara-, vinnutíma- og launaumhverfi.
- Ljúka við mat á virði annarra kjara sem opinbert starfsfólk nýtur umfram launafólk á almennum vinnumarkaði.
- Vinna að því að kjarasamningar kennara taki eingöngu til launa og kjara kennara líkt og kjarasamningar annarra opinberra starfsmanna gera.
- Beita sér fyrir áframhaldandi samvinnu og samráði opinberra vinnuveitenda við gerð og efni kjarasamninga með það að markmiðið að kjarasamningar taki mið af sameiginlegri kjarastefnu opinbers vinnumarkaðar og stefnu um opinber fjármál.
- Vinna að samræmdu lagaumhverfi fyrir íslenskan vinnumarkað, þannig að sömu lög gildi fyrir kjarasamninga starfsfólks á opinberum og almennum vinnumarkaði.

Skjal sótt af '000000000000' dags: 23.10.2026

